A-čoahkkinprotokolla

RiddoDuottarMuseat

RDM stivračoahkkin 23.06.20, Teams-čoahkkin 10:00-11:50

Čoahkkinoasseváldit:

Johan Vasara	Stivrajođiheaddji
Hilde Skanke	Nubbinjođiheaddjin
Sten Magnar Nikodemussen	Stivraláhttu
Marianne Balto	Stivralahttu
Olaug Larsson	Stivralahttu
Ann Britt Eira Sara	Stivralahttu
Elle Bals	Bargiidovddasteaddji
Anne May Olli	Čálli

Ii čoahkkimis:

Svein Atle Somby	Stivralahttu
Sissel Gaup	Várrelahttu

Áššenr. Ášši

12-2020 Čoahkkingohččuma ja ášše listtu dohkkeheapmi
Dohkkehuvvon ovttajienalaččat

13-2020 Válljet guokte olbmo vuolláičállit protokolla
Ellen Bals ja Ann-Britt Eira Sara válljejuvvuiga ovttajienalaččat vuolláičállit protokolla.

1. DIEHTOJUOHKINÁŠŠIT

14-2020 Diehtojuohkimat

- Dán jagi rehketdoallu dássážii
- Dáhkádusaid čuovvoleapmi ášši 25-19
- Árbediehtu lávdegoddebargui ođđa áigemearri: 20.11
- Arkiiva digitaliseren
- Guovdageainnu/Álttá ášši referánsajoavku ja dan mandáhtta
- Jođiheaddjejoavkku ja hálddahusa mielbargiságastallamiid bohtosat
- SVD divvun/bajásdoallan
- Saga mobilii sirdin

Mearrádus: Vuhtiiváldán dáid.

2. ČUOVVOLANÁŠŠIT

Eai leat áššit

3. MEARRÁDUSÁŠŠIT

Ášši 15-2020 Gulaskuddancealkámuš Sámedikki 2020 museadieđáhussii

1) Áššebáhpirat:
   - Sámedikki museapolitihka prinsihpat, sáddejuvvon stivrii 04.06.20

2) Áššečilgehus:

RiddoDuottarMuseaid gulaskuddancealkámuš "Sámedikki museapolitihkalaš prinsihpat" dokumentii.

Sávaldagat sámi museaid ovdáneapmái

Dieđáhusas lea ollu mii sámi museaide lea buorre. Sámi museain leat dárbbut mat fertejit gokčojuvvot vai museala doaimma sávahahtti ovdáneapmi ollašuvašii. Oassi dáin dárbbuin bohtet bures ovdan dieđáhusas, dego sámi museaid ekonomalaš dilli ja dat movt dáčča ja sámi museat systemáhtalaččat vealahuvvojit.

Musea-doahpaga lea servvodatrollaperspektiivvas dehálaš defineret

Sámediggi čujuha dieđáhusastis IOCM:i, 20. siidui, gos museat definerejuvvojit ná: "Musea lea bistevaš ásahus, man vuođđudeapmi ii leat dienas. Dat galgá bálvalit servvodaga ja dan ovdáneami, ja galgá leat rabas gussiide. Musea lea ásahus mii čohkke, vurkkoda/konservere, dutká, gaskkusta ja čájeha sihke materiála ja immateriála áššiid olbmuin ja sin birrasiin, dutkama, oahpaheami ja guoimmuheami várás."

Sámegillii gohčoduvvo musea maid dávvirvuorkán. Diet namma speadjalastá ge justte musea doaimma.

Det Norske Akademiske ordbok čilge *musea* ná: "Báiki, visti (dahje guovlu mas visttit) gos leat ja vurkkoduvvojit álbmogii oaidnin ládje dáidda-, dávvir- dahje visttečoakkáldagat, mat leat kultur- dahje luondduhistorjjálaččat dehálaččat. (naob.no/ordbok/museum neahttačujuhusa definišuvdna jorgaluvvon sámegillii).

Dán dieđáhusas lea dađi bahábut museaid servvodatrolla birra dat oaivil ahte dat leat earenoamážit guoimmuheaddjit. Lea unnán daddjon daid dehálaš museala vuođđodoaimmaid birra. Dat han leat justte dát barggut maidda gáibiduvvo fágagelbbolašvuohta ja oahppu mii dál ii leat gávdnamis Sámis. Diekkár oahppu berrešii álggahuvvot nu jođánit go vejolaš, vai lea vejolaš čađahit daid bargguid maid ferte bargat čoakkáldaga áimmuhuššamis, ja boahttevaš buolvvaide vurkkodit fysalaš luottaid ovddežis. Museaid servvodatrolla defineremis ii sáhte garvit dien.

Collections are the most important resource of a museum: they are what make museums unique and, without them, the museum would not exist" (Scottish Museums Council, 2005.)

Dien sitáhta geahččanguovllu lea RDM maŋemus jagiid geavahan barggustis, ja lea nu nagodan čađahit rievdademiid, mat leat addán hui buriid bohtosiid. Vuođđoáššin lea ahte mis lea guovddážis sámi servvodat ja dat maid mii musean galgat bargat ávkin sámi servvodahkii. Dat bargu maid mii odne bargat, lea sihkkarastit boahttevaš buolvvaide dan árbbi maid mii leat ožžon, ja galggašeimmet maid fievrridit

sidjiide veháš eambbo go maid mii ieža oaččuimet. Museadoaimma váimmus ja vuođđogeađgin lea čoakkáldat.

Čoakkáldathálddašemiin sáhttá olahit ollu, dego čájáhusaid (“la elva leve 2017”), erenoamáš ovttasbargoprošeavttaid («There is No Sami Daiddamusea», Dekoloniserejeaddji museadoaibma), iešguđetlágan gaskkustanprošeavttaid dego VAPPUS digitála oahpistanofelaš ja RDM musea-podcasta, ovttasbarggu nationála ja internationála universitehtabirrasiiguin ja eará vel lassin. Buot dát leat čadnon dasa ahte bisuhit čoakkáldaga boahttevaš buolvvaide, váikkuhit nu ahte mii sámi kulturárbbiin leat čeavlát, mii fas nanne eamiálbmot čeavláivuođa; Leat rámis sihke identitehtain ja gullevašvuođain, iežas historjjáin ja iežas kulturárbbiin. Dát addá revitaliserenvejolašvuođaid, ja vejolašvuođa máhcahit masson identitehta ja kulturgullevašvuođa, ávnnaslaš ja ii ávnnaslaš árbbi vehkiin.

Museaide áigeguovdilis alit oahpahus

Sámegielat leat maid hui dehálaččat museala doibmii, ja vai mis leat fágaolbmot geain maid lea giellamáhttu de fertet mii bargat rekruteremiin sámi servvodagas. Stuora hástalussan lea ahte oahput mat leat dárbbašlaččat eai fállojuvvo Davvi-Norggas/Sámis. Dan dihte lea dárbu ásahit dáid oahpuid omd. Sámi allaskuvlii, geain lea ulbmilin buvttadit dárbbašlaš fágagelbbolašvuođa sámi ásahusaide. Ovttasbargu gaskkal museaid ja oahppoásahusaid lea dárbbašlaš, maiddái dan dihte go museafágalaš hástalusat leat unnán dutkojuvvon. Kurateren, konserveren ja museologiija leat dehálaš oahpposuorggit lassin eambbo árbevirolaš fágaide dego historjái ja arkeologiijai. Dát leat fágat maid livčče čađahahtti Sámi allaskuvllas jus sii oččoše daid resurssaid maidda lea dárbu.

Lea maid dehálaš ahte museat geavahit árbevirolaš máhtu ja duodjeteknihkaid. Konserveren lea fágasuorgi mas sihke árbevirolaš diehtu (oarjemáilmmi) ja akademalaš dutkanvuđot máhttu geavahuvvo. RDM lea guhkit áiggi oččodan Oslo universitehta ja Sámi allaskuvlla ovttasbargat konserverenoahpu ráhkademiin, mas sámi árbevirolašmáhttu sáhttá geavahuvvot konserverenbarggus dakko gokko lea vejolaš. Dát heive erenoamážit dávvirkonserveremis ja duddjonteknihkaid geavaheamis. Lea hástalus ahte dát lea unnán dutkojuvvon, vaikko dán máhttui livčči dárbu. Ovdamearkka dihte makkár duddjonvuogit dagaše ahte museala dávviriin orgánalaš doajáldat dahkko jođáneappot. Jus museain livčče stipendiáhttavirggit de dát buvttašii dárbbašlaš dutkama.

RDM lea guhka háliidan ásahit vistesuodjaleami oahpahalliortnega ja mis lei buorre ovttasbargu Kárášjoga sámi joatkkaskuvllain gos mii sin huksenfága ohppiid oahpisteimmet vistesuodjaleami fágii. Mii nagodeimmet boktit beroštumi oahpahallisajiide museain, muhto dasto fuomášeimmet ahte vistesuodjaleapmi ii leat oahpahalliid oahppomihttun. Dá han lea okta dain ákkain manne leat unnán vistesuodjaleami fágaolbmot, dan dihte go rekruteren ii leat oahpahalliortnega bokte vejolaš. Lea illudahtti ahte Sámediggi oaidná dán hástalusa ja áigu geahčadit dán oktan Sámedikki sámi vistesuodjaleami ovddasvástádusain. Dasa lassin berrešii 10. kapihttalis boahtit ovdan man hástaleaddji lea oažžut visttiid ja rusttegiid (olgomuseaid) ođasteapmái doarjaga. Sivvan dasa lea go doarjjaortnegat mat gávdnojit eai govčča visttiid mat leat sirdojuvvon áigá museaide. Lea maiddai váttis gávdnat doarjagiid visttiid ja fatnasiid ráhkadeapmái.

Ovttasbargu mas luohttámuš

RDM ovttasbargá bures sihke sámi, norgga ja internationála museaiguin, ja eará ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin. RDM lea ožžon ollu positiiva fuomášumi dan dihte. Mii fertet deattuhit ahte eaktun ovttasbargui lea luohttámuš. Luohttámuš lea juoga maid don fertet duođaštit ahte ánssášat – ii dušše ávžžuheamis leat ávki.

Vuorjašupmi

Lea dušše RDM, dan guđa sámi museasiiddain, geat eai oaččo kulturviessodoarjaga (siidu 28). Sámediggi háliida boahtte jagi rájes ovttastit musea- ja kulturviessodoarjagiid daidda geat ožžot goappašat doarjjaortnegis, ja gohčodit dán museadoarjjan. Dát gal lea midjiide vuorjašupmin, muhto ii ekonomiija dihte – muhto ahte kulturviessodoaibma heajuda museala doaimma, ja buktá vel ain eambbo boasttuáddejumi das ahte mii dat museala doaibma duođai lea ja mii museaid servvodatrolla duođai lea.

Siidduin 5-6, kapihttalis 4.1: "Sámi museaid birra" čállo ahte leat dušše guokte museaovttastumi main ii leat čilgehusas guovddášdefinišuvdna, ja nugo namuhuvvon juo ovdalis de lea RDM áidna gii ii oaččo kulturviessoruhtadeami. RDM doaimmaha museaid, ja vásiha ain duos dás vuordámušaid ahte RDM galggašii buvttadit kulturviessodoaluid. RDM vásiha ahte Sámedikki jahkásaš juolludanreivves ja jahkásaš raporteremis eai leat eavttut mainna árvvoštallet čielga museala doaimma, muhto dan vuođđun leat baicce lágideamit ja man gallis serve lágidemiide. Mii sávašeimmet ahte Norgga kulturráđi čađahan museaárvvoštallan rievdadivčči dán, ja nu dagašii ahte maiddai Sámedikki raporterenskoviin livčče eambbo museafágalaš árvvoštallamat.
Sámedikki dieđáhusas, siidu 16, boahtá ovdan ahte sámi museain leat vuollel 20 000 kulturhistorjjálaš dávvira ja birrasii 71 000 gova. Dáin leat RDM museain 8711 kulturhistorjjálaš dávvira čoakkáldagas, 24466 gova, 24 fatnasa, ja 33 kulturhistorjjálaš vistti. Dasa lassin máhcahuvvojit 734 Bååstede-dávvira RDM:i, ja RDM hálddaša SVD dáiddahistorjjálaš čoakkáldaga ja Sámedikki dáiddačoakkáldaga, oktiibuot 1300 dáidaga. Dalle sáhttá dadjat ahte RDM:s lea sullii bealli dan dávvirčoakkáldagas man birra muitaluvvo siiddus 16.

Dat mii livčči fágalaččat dohkálaš, ja maiddái vuoiggaleamos, livčči jus ekonomalaš rámmaid plánen ja museaovdánahttin vuođđuduvvošii maid museaid čoakkáldatsturrodagas. Eará ovdamearka lea dalle go ovdanbuktit museahástalusaid Sámediggái, diet áigi berrešii maid leat museaid čoakkáldatsturrodaga mielde. RDM:i, mas leat njeallje kulturhistorjjálaš musea ja okta dáiddamagasiidna, juolluduvvo seamma mađe áigi go earáide, váikko vel sis lea mihá unnit museala doaibmá. Mii vásihit ahte dát lea negatiivvalaš, dan dihte go midjiide addo beare unnán áigi muitalit min doaimma birra ja mii fertet rádjet áiggi čoahkkimiin. Dát čájeha ahte ii leat ipmárdus dasa ahte RDM:s lea Sámedikki hálddašanguovllu stuorimus museala doaibma, ja RDM sáhttá hui ollu govssahallat Sámedikki sámi museaid rámmas.

Čoakkáldatdoaimmat mat leat hui áigegáibideaddji, eai leat dakkárat maid hálddašanorgána jearaha, ja min mielas orru ahte museala doibmii ii leat šat beroštupmi. Museain lea erenoamáš servvodatrolla. Mii leat čoakkáldathálddašeaddjit, ja justte dát oassi ii báljo oba leat ge oassin dieđáhusa 5. kapihttalis mii lea museaid servvodatrolla birra. Čoakkáldat lea váimmus juohke museala doaimmas (duođai musea váibmu). Museat sáhttet čoakkáldagaiguin áimmahuššat dálááiggi ja vássánáiggi, ja maid boahtteáiggi, narratiiva geahččanguovllu. Museat leat okta dain moatti ásahusain geat beaivválaš barggus barget jahkelogeš perspektiivvas. Museaid museala doaimmaid deháleamos geavaheaddjejoavku eai leat vel riegádan dan áiggis go bargu dahkkojuvvo. Ulbmiljoavkku áhkut ja ádját eai leat vel riegádan. Čoakkáldagaid lea dehálaš áimmahuššat, dan dihte go mii eat dovdda teknologalaš ovdáneami mii lea 100 jagi geahčen – soaitá ahte sii ođđa teknologiijan mii dál ii vel gávdno, sáhttet oažžut dieđuid ja máhtu, maid mii eat dál vel sáhte čoakkáldagain oaidnit.

Museaid rolla lea dan dihte mihá eambbo seagáš go dat mii boahtá ovdan Sámedikki dieđáhusas. Dađi bahábut de dieđáhus ii čilge ii kulturguovddážiid servvodatrolla iige museaid servvodatrolla. Kulturguovddážat eai geavat áiggiset doajáldatáiggi ráddjemii, áibmoráddjemii, hástalusaide mat leat

divrriiguin, sámi vai oarjemáilmmi teknologiijai ja árktalaš fauna metodihkkii – rievdá go min oktasaš kulturárbi dálkkádatrievdamiid geažil, sáhttá go min árbevirolaš máhttu heaitit doaibmamis go dálkkádat rievdá, ođđa divrrit ja šattut ihtet go dálkkádat lieggana? Da leat viisot oassin museaid hástaleaddji árgabeaivvis.

Museaid erenoamáš servvodatrolla

Fágalaččat ii leat dohkálaš defineret kulturguovddážiid musean, ja diekkár politihka boađus sáhttá leat oba duođalaš boahttevaš buolvvaide.

Min geatnegasvuohta lea hálddašit dan árbbi maid mii leat ožžon, dálá áiggi gelbbolašvuođain, boahttevaš buolvvaid bealis. Ii leat jierpmálaš vuoruhit ruđaid dušše dan mielde mii dálá áiggis lea, iige geahčča dan ahte mii fertet hálddašit ja áimmahuššat kulturárbbi vai dat lea áimmuin boahtteáiggis. Internašunaliseremiin ja sámi servvodaga ealáhusvuođu jođánis rievdamiin, de unnu ahte unnu sámi vugiid ja teknihkaid geavaheapmi. Dás čuvvot maid sánit ja dajaldagat mat eai leat šat geavahusas. Jus ii dáid ge vurkkot museain, de eai boahttevaš buolvvat ge sáhte revitaliseret dan maid dálá sápmelaččat eai fievrrit viidáseappot. Dán oktavuođas lea museain áibbas erenoamáš rolla sámi servvodagas.

Sámediggi, dainna vuđolaš ipmárdusain das mii musea lea, ferte bidjat fuomášumi ja deattuhit dan erenoamáš museala servvodatrolla, eaige doaimmaid mat leat kulturguovddážiin ja kulturviesuin. Kultuvrralaš servvodatdoaimmat gal dieđusge leat dehálaččat servvodateallimii, muhto doppe leat ollu eará servvodataktevrrat geat “dálá” sápmelaččaid ja sin kultuvrralaš ovdanbuktimiid fuolahit – festiválat, guovddážat, kreatiiva ealáhusat ja nu ain. Dat leat beare museat mat leat museat.

Eará

Olbmuid bázahasat: Mii eat liiko vuostáiváldit dákterikkiid museaide. Dán berrešii čilget sámi etihkain ja kulturárbbi áddejumiin. Eat mii sáhte min iežamet máttuid bázahasaiguin meannudit seamma ládje go majoritehtamuseat leat čuđiid jagiid dahkan. Eat mii sáhte joatkit dien koloniserejeaddji doaimma. Baicce berrešeimmet árvvoštallat hávdádit sin.

ICOM museaehtalaš njuolggadusat, mat leat museafágalaš hálddašeami vuođđoáššiid searvvis, eai oba namuhuvvoge goalmmát kapihttalis. Sámi museat leat maid ieža 2011:s ráhkadan sámi museaide čoakkáldathálddašeami njuolggadusaid (Sámi museafierpmádat).
Go UNESCO namuhuvvo, de berrešii maid boahtit ovdan ahte RDM lea leamašan fárus ráhkadeame ohcamuša mainna davviriikalaš “klinke” fanasárbevierru nominerejuvvui UNESCO máilmmiárbelistui.

Lea dehálaš ahte sámi ovddasteaddjit válljejuvvojit nationála lávdegottiide vai sámi perspektiiva ja searvan lea sihkkaraston.

Sámediggedieđáhus berrešii leat čielggas ja eambbo konkrehta dalle go dieđáhusas namuhuvvojit ovdamearkkat. Ovdamearkka dihte siiddus 16 – Gii dat lea gii dárbbaša lasihit iežas dutkangelbbolašvuođa ja mas? Guđet leat dat stuora dieđalaš museat?

3) Mearrádusárvalus:

Gulaskuddancealkámuš dohkkehuvvo.

4) Mearrádus:

Cealkámuš mas lasáhusat dohkkehuvvui ovttajienalaččat

Ášši 16-2020 Davviguovlludieđáhussii cealkámuš

1) Áššebáhpirat:
   - Oanehaš veršuvdna dain báhpiriin mat geigejuvvojit
   - Guhkit dokumeantta rievdaduvvon veršuvdna

2) Áššečilgehus:

RDM stivrajođiheaddji ja direktevra leaba ovttasbargan Davvi-Norgga dáiddamusea stivrajođiheddjiin Grete Ellingseniin ja Cathrine Steeniin, Office for Contamporary Art Norway direktevrrain Katya Garcia-Antóniin ja Artica Svalbard/Svalbard museum Tora Hultgreeniin. Ovttasbarggu boađus lea oktasaš cealkámuš Davviguovlludieđáhussii. Stivrajođiheaddji Johan Vasara lea doaibman RDM gulahallanolmmožin dán barggus. Christin Kristoffersen lea bálkáhuvvon konsuleantan ja koordinátorin.

Oktasaš cealkámuša ovttasbarggu duogáš lea:
"Davviguovlludieđáhusa proseassaáigodat lea čájehan ahte lea stuora dárbu sihkkarastit ahte árktalaš/davviguovlluperspektiiva dáidda ja kultuvra fáddái namuhuvvo dieđáhusas/lea dieđáhusa oassin. Lea dehálaš ahte servvodatguoddit, dáidda ja kultuvra, leat fárus buktime kultuvrralaš ja servvodatperspektiiva davviguovllu ovddideapmái, mii lea hui dehálaš guovlu nationála ja geopolitihkalaš boahtteáigái. Davviguovlu ja árktalaš guovlu leat servvodagat ja guovllut gos orrot álbmogat ja álgoálbmogat geain leat sierra iešvuođat, iežaset kultuvrrat ja iežaset narratiivvat, ja lea duođalaš ahte sii eai beasa leat fárus váikkuheamis dan politihkalaš dáhttui ja dasa movt sin iežaset guovlu ipmirduvvo. Sis eai ge oaččo dan vuoigatvuođalaš saji mii sis galggašii leat Norgga našuvnna davviguovlluperspektiivva narratiivvas, ja Árktalaš guovllu internationála ipmárdusas. *Norgga ráđđehus galggašii leat ovdavázzin ja loktet goappašat dáid áššiid. Sii fertejit davviguovlluid/Árktisa dáidda- ja kultuvra-perspektiivva áššiid ovddidišgoahtit ja nannet barggu sihke nationála ja internationála dásis. Álggaheaddjit háliidit leat fárus dagaheame ahte dát duođai lea loktejuvvon sihke proseassa áiggi ja maiddái maŋŋá ráđđehusa davviguovlludieđáhusa."*

Geassemánu 25. beaivvi vuostáiváldá kulturministtar Abid Raja davviguovlludieđáhussii cealkámuša, Oslos diibmu 14.
Doppe lea RDM bealis stivrajođiheaddji Johan Vasara.

3) Mearrádusárvalus:

Stivra doarju cealkámuša Davviguovlludieđáhussii.

4) Mearrádus:
   Ovttajienalaččat

Ášši 17-2020 RDM njoammuneastadanplána

1) Áššebáhpirat:
   - RDM njoammuneastadanplána

- https://museumsforbundet.no/nyheter/rad-til-medlemsinstitusjonene-nar-det-gjelder-koronaviruset/

2) Áššečilgehus:

RDM lea *Norgga Museasearvvi* (Norges Museumsforbund) museaid njoammuneastadanbagadusa geavahan álgovuođđun. Dát lea dušše dárogillii.

Geassemánu 16. beaivvi 2020 mii rahpat RDM museaid dábálaš doaimma nu ollu go lea vejolaš. RDM:i lea deháleamos ahte coronavirus ii njoamo gussiide iige bargiide, ja danne bargat mii buot maid sáhttit eastadan dihte njoammuma. Lea museaid iežaset ovddasvástádus bearráigeahččat ahte doaibma čuovvu gustojeaddji lágaid ja njuolggadusaid, ja dáinna njoammuneastadeami plánain mii váldit vuhtii doaibmi njuolggadusaid. Juohke báikkálaš musea ja dáiddamagasiidna lea dahkan sierra risikoárvvoštallama mii lea vuođđun báikkálaš njoammuneastadeaddji barggus.

Hálddahus berre rievdadit njoammuneastadanplána dađistaga go nationála rávvagat ain bohtet eisseválddiin ja museasearvvis.

3) Mearrádusárvalus:
RDM njoammuneastadanplána dohkkehuvvo.

4) Mearrádus:
Ovttajienalaččat

4. DIGAŠTALLANÁŠŠIT

Eai leat áššit

5. ČOAHKKÁIGEASSU

18 - 2020 Muđui

- Boahtte stivračoahkkin: Direktevra sádde e-poasta go Hámmárfeastta gielda lea vástidan maŋemus jearaldahkii.
- Guovdageainnu gilišilljui oastit skohtera. Direktevra sádde e-poastaášši meannudeapmái. 29.06.20 dorjo 7 stivraláhtu 8 stivraláhtus čuovvovaš mearrádusa: RDM stivra doarju gitta r.59 000 rádjái oastit skohtera Guovdageainnu gilišilljui. Ruhttá sirdojuvvo stivrra bargguid- ja bargiidčoahkkin boasttain rehketdoalus. Čakčamánu meannuda stivra reviderejuvvon budjeahtta.

Moai duođaštetne ahte referáhtta lea riekta:

_____	_____
Ann-Britt Eira Sara	Ellen Bals
Stivramiellahttu	Stivramiellahttu